ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗРЫН ХАРЬЯА

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Ховд аймгийн Буянт сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: ХОА-2023/96/НА/-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2023 он	Тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: Boldbaatar.Kh @audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг: tsetsegsuren.a@audit.gov.mn Гэрэлт Хөхийн тэнцвэр Аудит ХХК-ны Ховд дахь салбар Аудитор: Д.Хишгээ Утас: 70432545 цахим хаяг: hishgee.da @ gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 2

Асуудлыг онцолсон хэсэг .... 3**Error! Bookmark not defined.**

Аудитын гол асуудал .... 3**Error! Bookmark not defined.**

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН 6

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 11

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН .... **Error! Bookmark not defined.**

4.1 Ерөнхий зүйл .... **Error! Bookmark not defined.**

4.2 Материаллаг байдал .... **Error! Bookmark not defined.**

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт ... **Error! Bookmark not defined.**

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал .... **Error! Bookmark not defined.**

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт .... **Error! Bookmark not defined.**

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтError! Bookmark not defined.

4.5.1 Завсрын аудитын талаар .... **Error! Bookmark not defined.**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй. **Error! Bookmark not defined.**

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ .... **Error! Bookmark not defined.**

5.1 Төлбөрийн акт 13

5.2 Албан шаардлага: .... 13**Error! Bookmark not defined.**

5.3 Зөвлөмж .... **Error! Bookmark not defined.**4

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ ...... **Error! Bookmark not defined.**5

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
СТА	Санхүүгийн Тайлангийн Аудит
НА	Нотлох Ажил
ТШЗ	Төсвийн Шууд Захирагч
ТӨБЗГ	Төрийн Өмчийн Бодлого Зохицуулалтын Газар
ХШҮДАГ	Хяналт Шинжилгээ, Үнэлгээ, Дотоод Аудитын Газар

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

2023.02.20 № 2/67
танай ____________-ны №____________-т

ХОВД АЙМГИЙН БУЯНТ СУМЫН СУРГУУЛИЙН ЗАХИРАЛ Б.ОЮУНЧИМЭГ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үрдүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Ховд аймгийн Буянт сумын Сургуулийн 2022 оны 12 дугаарсарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоонд дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Боловсролын салбар төсвийн шинэчлэлийн хүрээнд сургуулийн санхүүгийн эрх мэдэл, хувьсах зардал, сургуулийн бүтэц, хэв шинжийн шинэчлэл, сургалтын чанарт суурилсан цалин урамшууллын тогтолцоог бий болгосон байна.

Багш нарын цалинг ТҮ5 ангиллаар олгосон, Хувьсах зардлын тухайд багшийн эрүүл мэндийн үйлчилгээ, дата хэрэглээний зардал, хичээл практикийн зардал, багшийн мэргэжлийн тасралтгүй хөгжлийн зардлыг тусгаж, үүнийг хэрхэн төлөвлөх, зарцуулах аргачлалыг Засгийн газрын 2022 оны 3 дугаар сарын 2-ны өдрийн 91 дугаар тогтоолоор баталж мөрдсөн байна.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

Тус сургууль нь өмнөх онуудад тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүждэг байсан бол тайлант оны эхний 3 сард тогтмол зардлын санхүүжилтийг орон нутгаас, сүүлийн саруудын санхүүжилтийг улсын төсвөөс авсан онцлогтой байна.

Сангийн яамны 2022 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 18 дугаартай чиглэлийн дагуу мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэ 1,6 сая төгрөгийг улсын төсөвт татан төвлөрүүлээгүй байна.

Засгийн Газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолоор хувьсах зардлын нормативын хэмжээг шинэчлэн тогтоосон. Боловсрол Шинжлэх ухааны сайдын 2022 оны А/500 дугаар тушаалаар сургуулийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн чанар, үр дүнг үнэлж, үр дүнгийн нэмэгдэл урамшуулал олгоогүй .

Сургуулийн захирлын тушаалаар жилийн эцэст үр дүнгийн мөнгөн урамшуулалд нэр бүхий 24 хүнд 5,2 сая төгрөг олгосон байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус сургууль нь 2022 онд нийт 472 хүүхэд сургахаар төлөвлөснөөс гүйцэтгэлээр 472 хүүхэд сургаж биелэлт 100 хувьтай байна.

7 бүлэг 35 заалт бүхий ажлын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг Засаг даргаар баталгаажуулж үр дүнг тооцож, 95 хувийн гүйцэтгэлтэй хэрэгжүүлэн ажилласан

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалтнь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэжүздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЯДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**122,730,893.66**	**130,101,976.32**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	-	1,617,543.66
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	-	1,617,543.66
3121	**Төгрөг**	-	1,617,543.66
31211	Төрийн сангийн харилцах	-	1,617,543.66
33	**АВЛАГА**	13,302,933.95	302,933.95
335	**Бусад авлага**	13,302,933.95	302,933.95
3351	Байгууллагаас авах авлага	13,000,000.00	-
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	302,933.95	302,933.95
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	109,427,959.71	128,181,498.71
351	**Түүхий эд материал**	1,632,300.00	1,632,300.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	1,632,300.00	1,632,300.00
354	**Хангамжийн материал**	107,795,659.71	126,549,198.71
35410	Бичиг хэргийн материал	7,651,665.00	9,133,165.00
35420	Аж ахуйн материал	85,190,448.51	87,628,951.51
35440	Түлш, шатах тослох материал	195,000.00	40,000.00
35460	Хүнсний материал	10,917,416.20	25,905,952.20
35470	Бусад хангамжийн материал	3,841,130.00	3,841,130.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**1,380,738,189.43**	**1,372,812,850.31**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	1,380,738,189.43	1,372,812,850.31
392	**Биет хөрөнгө**	1,331,309,689.35	1,323,612,850.15
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,395,053,583.32	1,395,053,583.32
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(173,968,966.60)	(231,980,974.48)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	171,620,860.40	233,475,366.80
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(150,077,364.24)	(157,779,915.76)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	155,450,683.38	156,816,683.38
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(97,038,681.99)	(105,622,181.67)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	6,745,730.00	9,565,730.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,627,650.40)	(3,957,436.92)
39217	Ном	27,151,495.48	28,041,995.48
393	**Биет бус хөрөнгө**	49,428,500.08	49,200,000.16
39301	Програм хангамж	689,500.00	689,500.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(460,999.92)	(689,499.84)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	49,200,000.00	49,200,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**1,503,469,083.09**	**1,502,914,826.63**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**1,112,627.00**	**1,516,509.71**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	1,112,627.00	1,516,509.71
413	**Өглөг**	1,112,627.00	1,516,509.71
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	42,000.00	18,254.91
4136	**Бусад өглөг**	1,070,627.00	1,498,254.80
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	720,000.00	1,147,627.80
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	350,627.00	350,627.00
42231	Санхүүгийн бусад байгууллага /ТӨҮГ/		
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**1,502,356,456.09**	**1,501,398,316.92**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	1,502,356,456.09	1,501,398,316.92
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	813,167,922.00	813,167,922.00
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	(165,419,589.63)	(166,377,728.80)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(165,419,589.63)	(165,419,589.63)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	(958,139.17)
51230	Давхардсан гүйлгээг цэвэрлэх данс		
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	854,608,123.72	854,608,123.72
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**1,503,469,083.09**	**1,502,914,826.63**

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**966,990,806.00**	**1,272,063,548.60**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**16,643,895.00**	**56,292,388.60**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	16,643,895.00	54,429,888.60
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	16,643,895.00	54,429,888.60
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,800,011.00	21,301,452.20
1200044	Гадаадын эх үүсвэрээс санхүүжих	-	5,000,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	10,843,884.00	28,128,436.40
122	**Тусламжийн орлого**	-	762,500.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	-	762,500.00
123	**Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг**	-	1,100,000.00
123002	Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	-	1,100,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**950,346,911.00**	**1,215,771,160.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	881,028,600.00	1,115,253,200.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	1,115,253,200.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	39,942,000.00	100,376,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	39,942,000.00	100,376,000.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	-	141,960.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	141,960.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,004,707,419.48**	**1,273,021,687.77**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,004,707,419.48**	**1,273,021,687.77**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	978,022,490.52	1,224,685,641.17
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	704,902,523.57	878,334,955.50
210101	Үндсэн цалин	483,519,007.93	614,086,113.50
210102	Нэмэгдэл	172,836,494.23	213,897,159.00
210104	Урамшуулал	48,547,021.41	50,351,683.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	95,804,403.68	110,034,788.24
210201	Тэтгэврийн даатгал	67,438,603.68	75,244,857.39
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,091,400.00	8,852,335.96
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,673,200.00	7,061,708.72
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,418,300.00	1,711,424.76
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,182,900.00	17,164,461.41
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	41,856,209.20	58,526,504.91
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,016,440.04	12,553,854.91
210302	Түлш, халаалт	33,839,769.16	45,972,650.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	13,104,183.90	382,450.00
210402	Тээвэр, шатахуун	398,300.00	172,450.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	9,262,907.90	210,000.00
2105	**Нормативт зардал**	30,713,585.00	51,799,390.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	2,961,745.00	1,600.00
210502	Хоол, хүнс	26,717,950.00	51,797,790.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	6,409,369.00	9,498,100.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,689,369.00	1,986,500.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	7,511,600.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	81,349,966.17	116,109,452.52
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	5,425,256.10	30,281,797.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	5,605,100.00	10,971,310.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	70,319,610.07	74,856,345.52
212	**ТАТААС**	-	2,256,000.00
2121	**Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас**	-	2,256,000.00
212101	Төрийн өмчит байгууллагад олгох татаас	-	2,256,000.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	26,684,928.96	46,080,046.60
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	25,730,670.00	45,726,334.00

213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	141,960.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	21,107,400.00	45,584,374.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	4,623,270.00	-
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	-	353,712.60
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	353,712.60
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	1,790.80	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,790.80	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	952,468.16	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	952,468.16	-
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	**(37,716,613.48)**	**(958,139.17)**
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**(37,716,613.48)**	**(958,139.17)**

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	813,167,922.00	854,608,123.72	(165,419,589.63)	1,502,356,456.09
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**813,167,922.00**	**854,608,123.72**	**(165,419,589.63)**	1,502,356,456.09
C08	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**813,167,922.00**	**854,608,123.72**	**(165,419,589.63)**	1,502,356,456.09
D01	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**813,167,922.00**	**854,608,123.72**	**(165,419,589.63)**	1,502,356,456.09
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**813,167,922.00**	**854,608,123.72**	**(165,419,589.63)**	1,502,356,456.09
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(958,139.17)	(958,139.17)
D09	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**813,167,922.00**	**854,608,123.72**	**(166,377,728.80)**	1,501,398,316.92

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**959,326,281.00**	**1,242,072,632.20**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**5,800,011.00**	**26,301,472.20**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	5,800,011.00	26,301,472.20
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	5,800,011.00	26,301,472.20
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	5,800,011.00	21,301,472.20
1200044	Гадаадын эх үүсвэрээс санхүүжих	-	5,000,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**953,526,270.00**	**1,215,771,160.00**
1310	**Улсын төвлөрсөн төсвөөс**	881,028,600.00	1,115,253,200.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	-	1,115,253,200.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	881,028,600.00	-
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	32,555,670.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	28,292,311.00	-

131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,263,359.00	-
131106	Төсвийн урамшуулал		
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	39,942,000.00	100,376,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	39,942,000.00	100,376,000.00
1340	**Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих**	-	141,960.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	-	141,960.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**950,292,301.00**	**1,240,455,088.54**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**950,292,301.00**	**1,240,455,088.54**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**923,607,372.04**	**1,188,151,215.94**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	709,136,808.84	878,639,475.43
210101	Үндсэн цалин	487,753,293.20	613,762,908.43
210102	Нэмэгдэл	172,836,494.23	214,375,884.00
210104	Урамшуулал	48,547,021.41	50,500,683.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	95,734,000.00	109,730,268.31
210201	Тэтгэврийн даатгал	67,368,200.00	74,873,866.65
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,091,400.00	8,665,922.62
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	5,673,200.00	6,992,838.11
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,418,300.00	1,745,085.52
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,182,900.00	17,452,555.41
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	40,857,209.20	42,078,200.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,016,440.04	7,618,200.00
210302	Түлш, халаалт	32,840,769.16	33,800,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	-	660,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	11,505,628.90	-
210401	Бичиг хэрэг	671,396.00	-
210402	Тээвэр, шатахуун	398,300.00	-
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	555,000.00	-
210404	Ном, хэвлэл	261,300.00	-
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	893,625.00	-
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	8,726,007.90	-
2105	**Нормативт зардал**	34,310,450.00	60,126,500.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	601,900.00	-
210502	Хоол, хүнс	32,090,450.00	60,126,500.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1,618,100.00	-
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	3,441,000.00	941,000.00
210604	Урсгал засвар	3,441,000.00	941,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	246,000.00	-
210702	Дотоод албан томилолт	246,000.00	-
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	6,927,371.10	9,453,100.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,207,371.10	1,986,500.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	720,000.00	-
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	-	7,466,600.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	21,448,904.00	87,182,672.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,645,804.00	75,577,272.20
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,803,100.00	11,605,400.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**26,684,928.96**	**52,303,872.60**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	25,730,670.00	51,950,160.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	-	141,960.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	21,107,400.00	51,808,200.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	4,623,270.00	-
2133	**Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	-	353,712.60
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	353,712.60
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	1,790.80	-

213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,790.80	-
2135	**Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг**	952,468.16	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	952,468.16	-
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**9,033,980.00**	**1,617,543.66**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**9,033,980.00**	**-**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**9,033,980.00**	**-**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	9,033,980.00	-
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	9,033,980.00	-
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(9,033,980.00)**	**-**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	1,617,543.66
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	1,617,543.66

2.5 Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,225,544,200.0**	**1,223,872,895.9**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,225,544,200.0	1,223,872,895.9
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,173,734,500.0	1,172,064,695.9
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	879,471,100.0	878,639,475.4
210101	Үндсэн цалин	687,486,200.0	613,762,908.4
210102	Нэмэгдэл	177,869,000.0	214,375,884.0
210104	Урамшуулал	14,115,900.0	50,500,683.0
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	109,805,800.0	109,730,268.3
210201	Тэтгэврийн даатгал	74,755,000.0	74,873,866.7
210202	Тэтгэмжийн даатгал	8,919,200.0	8,665,922.6
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	6,783,300.0	6,992,838.1
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,759,000.0	1,745,085.5
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	17,589,300.0	17,452,555.4
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	42,078,200.0	42,078,200.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	7,618,200.0	7,618,200.0
210302	Түлш, халаалт	33,800,000.0	33,800,000.0
210303	Цэвэр, бохир ус	660,000.0	660,000.0
2105	**Нормативт зардал**	60,126,500.0	60,126,500.0

210502	Хоол, хүнс	60,126,500.0	60,126,500.0
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	941,000.0	941,000.0
210604	Урсгал засвар	941,000.0	941,000.0
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	9,724,800.0	9,453,100.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,986,500.0	1,986,500.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,738,300.0	7,466,600.0
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	71,587,100.0	71,096,152.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	59,979,700.0	59,490,752.2
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	11,607,400.0	11,605,400.0
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	51,809,700.0	51,808,200.0
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	51,809,700.0	51,808,200.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	51,809,700.0	51,808,200.0
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	**1,225,544,200.0**	**1,225,490,439.6**
1310	**УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	1,115,253,200.0	1,115,253,200.0
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,115,253,200.0	1,115,253,200.0
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	100,376,000.0	100,022,287.4
132001	Орон нутгийн төсвөөс	100,376,000.0	100,022,287.4
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	9,915,000.0	10,214,952.2
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,915,000.0	10,214,952.2
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		**1,617,543.66**

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Буянт сумын сургууль нь 2021-2022 оны хичээлийн жилд багш сурагчдын тасралтгүй хөгжих нөхцөлийг сайжруулан, олон нийтийн оролцоотойгоор тогтвортой хөгжлийг дэмжиж, агуулгын хоцрогдлыг нөхөн, хүүхэд бүрийн хөгжил төлөвшил, сурлагын амжилтад ахиц гаргах үндсэн зорилготойгоор үндсэн багш 56, гэрээт 6 нийт 62 ажилтан албан хаагчидтай үйл ажиллагаагаа явуулсан байна.

Танхимаар тасралтгүй 33-34 долоо хоног хичээллэж, сургуульд суурилсан үнэлгээ улсын хэмжээнд анх удаа хийгдэж 6 багшийн заасан хичээл I-III түвшинд үнэлэгдэж сарын 10%-25% урамшуулал авсан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Байгууллага нь үйл ажиллагаандаа Бага дунд боловсролын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай

хууль, Татварын тухай хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хууль, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг мөрдөн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Тухайлбал:

- “Хувьсах зардлын дундаж норматив тогтоох тухай” Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоол;
- “Хичээл, сургалтын үйл ажиллагаа, Багшийн тасралтгүй хөгжил, цахим хэрэглээ, тоног төхөөрөмж нөхөн хангалт батлах тухай” Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2022 оны А/170 дугаар тушаал;
- “Ерөнхий боловсролын сургуульд кабинет, лаборатори, цахим сургалтын танхим байгуулах, ашиглах тухай журам” Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын А/465 дугаар тушаал;
- “Төрийн болон орон нутгийн өмчийн сургууль, цэцэрлэгийн үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн чанар үр дүн үнэлж, үр дүнгийн урамшуулал олгох журам” Боловсрол, шинжлэх ухааны сайдын 2022 оны А/500 дугаар тушаал тус тус шинэчлэгдэн баталсан байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын ажилтан томилсон, дотоод хяналтын баг өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа хяналт хэрэгжүүлж ажилладаг байна. Иймд дотоод хяналтын хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж дүгнэлээ.

Тайлант онд БШУЯ-ны дотоод аудитын алба болон аймгийн ЗДТГ-ын Санхүү, дотоод аудитын албанаас тус сургуулийн 2022 оны үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Тус сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж буй Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг 2013 онд баталсан бөгөөд шинээр батлагдсан холбогдох хууль, дүрэм, журам, заавар аргачлалын дагуу өөрчлөлтийг тусгасан байгаа нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого ба толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Буянт сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 0.6 сая төгрөгөөр буюу 0.03 хувиар буурсан байна. Өмнөх оноос мөнгөн хөрөнгө, авлага, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, засгийн газрын хувь оролцоо дансдын үлдэгдэлд өөрчлөлт орсон байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт

Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	1.6	1.6
Авлага	13.3	0.3	(13.0)
Бараа материал	109.4	128.2	18.8
Үндсэн хөрөнгө	1,380.7	1,372.8	(7.9)
Нийт хөрөнгө	**1,503.5**	**1,502.9**	**(0.6)**
Өр төлбөр	1.1	1.5	0.4
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,502.4	1,501.4	(1.0)
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	**1,503.5**	**1,502.9**	**(0.6)**

Дансны үлдэгдэлд гарсан дараах өөрчлөлтүүд байна. Үүнд:

- ✓ Сангийн яамны 2022 оны 12 дугаар сарын 25 өдрийн 18 дугаартай албан бичгээр хүргүүлсэн чиглэлийн дагуу мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл 1.6 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.
- ✓ “Техно Зон”, “Ай Ти зон ХХК” зэрэг компаниудаас 28.6 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжийн худалдан авалтыг хийж данс бүртгэлд бүрэн тусгасан байна.
- ✓ Боловсрол шинжлэх ухааны яамнаас 11 төрлийн 16,8 сая төгрөгний тоног төхөөрөмжийг хөрөнгө оруулалтаар бэлтгэн данс бүртгэлд бүрэн тусгасан байна.
- ✓ Өөрийн үйл ажиллагааны орлогоос 2820,0 мянган төгрөгний жимсний мод тарьж үндсэн хөрөнгөнд орлого авсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллага 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 1,115.3 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 100.4 сая төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 9,9 сая төгрөг, зарлагыг 1225,5 сая төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Боловсролын салбар нь үр дүн гүйцэтгэлд суурилсан төсвөөр төсвөө боловсруулснаар цалингийн зардлыг 167.3 сая төгрөгөөр, бусад урсгал зардлыг 53.1 сая төгрөгөөр өсгөж баталсан байна. Тайлант оны батлагдсан төсвийг 220.6 сая төгрөгөөр бууруулж тодотгосон байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 9 хөтөлбөрийн 15 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1115.3 сая төгрөгийг улсын төсвөөс, 100,4 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 9,9 сая төгрөгийг үйл ажиллагааны орлого бүрдүүлэхээр баталжээ.

Гүйцэтгэлээр улсын төсвөөс 1115,3 сая төгрөг, орон нутгийн төсвөөс 100,0 сая төгрөг, үйл ажиллагааны орлогоос 10,2 сая төгрөг, нийт 1225,5 сая төгрөгийн санхүүжилтийг бүрдүүлж, орон нутгийн төсөвт 0.3 сая төгрөгийг төвлөрүүлэн, 1,6 сая төгрөгийн мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1223,9 сая төгрөг буюу 98,9 хувьтай байгаа нь цалин, НДШ-ийн зардлыг 0,8 сая төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 11,3 сая төгрөгөөр, тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/сая төгрөг/

№	Хөтөлбөр	Хэрэгжих	Хүрэхүрдүн	Хэрэгжилтийня	Зарцуулах	Зарцуулсан

		хугацаа		вц	төсөв	
1	ТХБ-II Монголулсынхэмжээнд 30 сургуульдхэрэгжсэнтөсөлд хамрагдажУрлахуйнертөнц үндсэнтөсөл	2022	Мэдлэгойлголттасралтгүй эзэмшинэ.	100	15.0	15.0
2	Органик бордоо туслах төсөл	2022	Мэдлэгойлголттасралтгүй эзэмшинэ.	100	5.0	5.0
3	Алимны төгөл туслах төсөл	2022	Мэдлэгойлголттасралтгүй эзэмшинэ.	100	5.0	5.0
4	Урлан бүтээж өвөлөн уламжилъя туслах төсөл	2022	Мэдлэгойлголттасралтгүй эзэмшинэ.	100	3.8	3.8
	Нийтдүн				**28.8**	**28.8**

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/сая төгрөг/

Код	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
80111	Барилгын тогтмол зардал	42.0	42.0	-	100%
80113	Нийтлэг үйлчилгээ	51.1	50.6	0.5	99%
80226	Байр ашиглалтын үйлчилгээ	3.1	2.7	0.4	87%
80312	Сургалт семинар	1.5	1.5	-	100%
81605	Эрүүл мэндийг дэмжих	3.6	3.6	-	100%
81801	Үдийн цай хөтөлбөр	51.8	51.7	0.1	100%
81806	Дотуур байрны үйлчилгээ	31.4	31.3	0.1	100%
81816	Зөв монгол хүүхэд үндэсний хөтөлбөр	29.7	29.7	-	100%
81823	Багш ажилчдын мэргэжил дээшлүүлэх	6.9	6.9	-	100%
81834	Боловсролын стандарт, сургалтын төлөвлөгөө, хөтөлбөр	873.6	874.1	(0.5)	100%
81835	Сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангах	110.2	110.2	-	100%
81844	Гүнзгийрүүлсэн болон сургалтын орчныг сайжруулах	9.9	8.9	1.0	90%
81848	Сурах бичгийн түрээс	1.9	1.9	-	100%
83603	Нэмэлт дээд шатнаас хуваарилсан төсөв	8.8	8.8	-	100%
	дүн	**1,225.5**	**1,223.9**	1.6	100%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Ховд аймгийн Буянт сумын сургуулийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон

аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Гэрэлт Хөхийн тэнцвэр аудит ХХК-ны Ховд дахь салбарын аудитор Д.Хишгээ гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер А.Цэцэгсүрэн, дарга, тэргүүлэх аудитор Х.Болдбаатар нар хэрэгжүүлсэн.

Ховд аймгийн Буянт сумын сургуулийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн № 05 дугаартай албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыгсонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны нийт зардлын 856,7 сая төгрөгөөс 2 хувиар буюу 17,8 сая төгрөгөөр тогтоосон. Гүйцэтгэлийн шатанд 2022 оны санхүүгийн тайлангийн нийт 1272,0 сая төгрөгөөр 2 хувиар буюу 25,4 сая төгрөгөөр тогтоож, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг 80 хувиар тооцон 20,3 сая төгрөгөөр дахин хянаж шинэчлэн тогтоосон болно.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Аудитаар төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой 6 горим сорил хэрэгжүүлсний үр дүнд илэрсэн зөрчлийн дэлгэрэнгүйг тайлангийн 5-д дэлгэрэнгүй оруулсан.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим системд тендерт шалгарсан оролцогчийн мэдээлэл, таван саяас дээш орлого, зарлагын гүйлгээг бүрэн мэдээлж, 44 тушаал шийдвэрээс 5-ийг мэдээлээгүй, хуулийн хэрэгжилт 98.0 хувьтай байна.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Байрны хүүхдийн хоолны зардлаас үдийн цай хөтөлбөр 3642.0, Бараа материал 805.0, тээврийн хөлс 1000.0 бүгд 5447.0 мянган төгрөг зардлыг зардлын зүйл анги зөрчин олгосон байна. Бараа үйлчилгээний бусад зардлын данснаас цахилгааны төлбөрт 4275,0 төгрөг төлсөн нь Хангамжийн материалын зардлын төсвийг энэ онд бүгдийг бараа үйлчилгээний бусад зардал дансанд бүртгэж тайлагнасан нь Сангийн сайдын Зардлын эдийн засгийн ангилал батлах тухай 2021-10-29-ны 190 тоот тушаалтай нийцээгүй байна.

4.5 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт авч, 2 заалт бүхий 3.4 сая төгрөгийн зөвлөмж өгөгдсөнийг биелүүлж ажилласан байна. Аудитын шийдвэрийн нийт биелэлт 100 хувьтай байна.

Хүснэгт 3. Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн зөвлөмж, албан шаардлагын хэрэгжилт

/сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага					
Зөвлөмж	2	3.4	2	3.4	100
Нийт дүн	**2**	**3.4**	**2**	**3.4**	**100**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг, оны эцэст салбарын зохион байгуулдаг худалдан авах ажиллагаа, хөрөнгө оруулалтаар ирсэн хөрөнгийн хэрэгцээ шаардлагыг анхаарч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ. Мөн тэг үлдэгдэлтэй 259 ш 220,2 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулахад анхаарч ажиллах

5. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 1328,5 сая төгрөгийн алдаа[1], илэрсэн бөгөөд тус сургуулийн нягтлан бодогч 11 сард өөрчлөгдөж , шинэ нягтлан бодогч тайланг гаргаж чадаагүйгээс төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн батлагдсан төлөвлөгөөгөө тавиагүй, төсөл хөтөлбөрийн орлогын төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд тайлагнасан, үндсэн хөрөнгийн элэгдэл тооцоогүй, элэгдэл дутуу бодогдож, тайлангийн үеийн үр дүн зөрүүтэй тайлагнасан зэргээр дээрх алдааг аудитын явцад залруулсан болно. Үүнд.

Үүнд:

- ✓ **Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой:** Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа буруу гаргасан : Үүнд батлагдсан төсвөө тавиагүй, төсөл хөтөлбөрийн орлого мөнгөн гүйлгээний орлогоос цэвэрлээгүй тайлагнасан, төвлөрүүлэх шилжүүлэгээ санхүүгийн дэмжлэгээс хасаагүй зэргээр **1252,5** сая төгрөгний алдаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-т "Аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх" заалтыг зөрчсөн байна.
- ✓ **Нягтлан бодох бүртгэлтэй холбоотой:** Жилийн эцсээр үндсэн хөрөнгийнхөө элэгдлийг порограммаараа уншуулж бодуулаагүй байна. үүнээс шалтгаалаад үндсэн хөрөнгийн элэгдэл дутуу бодогдсон, тайлангийн үеийн үр дүн дутуу илэрхийлэгдсэн **76,0** сая төгрөгийн алдаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-т "Аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх" заалтыг зөрчсөн байна.

---

[1]Тайлагнасан санхүүгийнтайлангийнүзүүлэлт, тайлагнасанбайвалзохихүзүүлэлтийнхоорондынзөрүү. Мэдээллийгтусгахгүйорхигдуулах, буруутусганилэрхийлэх, үүнд, математикүйлдлийналдаа, НББ-ийнбодлогыгмөрдөхөдгарсаналдаа, бодитбайдлыгбуруутайлбарласан /буруойлгосон/, хайнгахандсан /мартсан, тэмдэглээгүйорхисон/,

Аудитаар нийт 15,3 сая төгрөгийн зөрчил илэрснээс 5.2 сая төгрөгийн төлбөрийн акт, 10.1 сая төгрөгийн зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

- Буянт сумын ЕБС-ийн захирлын тушаалаар 2022-оны 12 сард нэр бүхий 24 багшид нийт 3838.0 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон нь дээд байгууллагын шийдвэрээр бусад байгууллагууд 2-4 улиралд үр дүнгийн урамшуулал аваагүйнь БШУСайдын 2022 оны 11 дүгээрсарын 29-нийөдрийн А/500 тоот тушаалын дагуу сургалтын хөтөлбөрийн хэрэгжилт, суралцагчийн хөгжил хамгаалал, багш ажилтны тасралтгүй хөгжлийг дэмжсэн үйл ажиллагаа, сургалтын орчин бүрдүүлэлт, удирдлагын манлайлал, менежмент, сургалтын байгууллагын талаарх хэрэглэгчийн сэтгэл ханамж гэсэн 6 шалгуур үзүүлэлтээр хөндлөнгийн үнэлгээ хийхэд тус сургууль онооны жингээр 5 –ртүвшинд үнэлэгдэн урамшуулал аваагүй байна.

5.2 Зөвлөмж

5.2.1 Батлагдсан төсөвт зардалтай холбоотой

Илрүүлэлт:Байрны хүүхдийн хоолны зардлаас үдийн цай хөтөлбөр 3642.0, Бараа материал 805.0, тээврийн хөлс 1000.0 бүгд 5447.0 мянган төгрөг зардлыг зардлын зүйл анги зөрчин олгосон байна. Бараа үйлчилгээний бусад зардлын данснаас цахилгааны төлбөрт 4275,0 төгрөг төлсөн, Дотуур байрны хүүхдийн хоолны зардал нормативаас 409.3 мянган төгрөгөөр илүү зарцуулсанньХангамжийн материалын зардлын төсвийг энэ онд бүгдийг бараа үйлчилгээний бусад зардал дансанд бүртгэж тайлагнасан нь Сангийн сайдын Зардлын эдийн засгийн ангилал батлах тухай 2021-10-29-ны 190 тоот тушаалтай нийцээгүй байна.

Зөвлөмж:Зардлын зүйл анги зөрчин батлагдсан төсвийг зориулалтын бус зүйлд зарцуулсан зөрчил дутагдлыг дахин давтан гаргахгүй байх . дотуур байрны хүүхдийн хоолны нормативыг баримтлан ажиллах

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН АЛДАА, ЗӨРЧЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

Сая.төгрөгөөр

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Үүнээс Залруулсан	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд батлагдсан төсвөө тавиагүй, төсөл хөтөлбөрийн болон бусад орлого зарлага тайлагнасан, төвлөрүүлэх шилжүүлгийг орлого гэж тайлагнасан	1	1,252.5	1	1252.5
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэлээ программаар уншуулж бодуулаагүйгээс үндсэн тайлагнасан тайлангийн үеийн үр дүн зөрүүтэй тайлагнасан	1	76.0	1	76.0
Нийт алдааны дүн	**2**	**1328.5**	**2**	**1328.5**

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үнээс			
			Төлбөрийн акт		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Байрны хүүхдийн хоолны зардлаас үдийн цай хөтөлбөр 3.6, Бараа материал 0.8, тээврийн хөлс 1.0, Бараа үйлчилгээний бусад зардлын данснаас цахилгааны төлбөр 4.3 төгрөгийг зардлын зүйл анги зөрчсөн, Дотуур байрны хүүхдийн хоолны зардал нормативаас 0.4 сая төгрөгөөр илүү зарцуулсан.	1.0	10,131.3			1.0	10,131.3
Буянт сумын ЕБС-ийн захирлын тушаалаар 2022-оны 12 сард нэр бүхий 24 багшид урамшуулал олгосон	1.0	3,838.0	1.0	3,838.0		
Нийт дүн	**2.0**	**13,969.3**	**1.0**	**3,838.0**	**1.0**	**10,131.3**

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс			
			Төлбөрийн акт		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Байрны хүүхдийн хоолны зардлаас үдийн цай хөтөлбөр 3.6, Бараа материал 0.8, тээврийн хөлс 1.0, Бараа үйлчилгээний бусад зардлын данснаас цахилгааны төлбөр 4.3 төгрөгийг зардлын [illegible]л анги зөрчсөн, Дотуур байрны [illegible]хдийн хоолны зардал нормативаас 0.4 сая төгрөгөөр илүү зарцуулсан.	1.0	10,131.3			1.0	10,131.3
Буянт сумын ЕБС-ийн захирлын тушаалаар 2022-оны 12 сард нэр бүхий 24 багшид урамшуулал олгосон	1.0	3,838.0	1.0	3,838.0		
Нийт дүн	**2.0**	**13,969.3**	**1.0**	**3,838.0**	**1.0**	**10,131.3**

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ ХЯНАСАН:

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР А.ЦЭЦЭГСҮРЭН

БЭЛТГЭСЭН:

ГЭРЭЛТ ХӨХИЙН ТЭНЦВЭР АУДИТ ХХК-НЫ ХОВД АЙМАГ ДАХЬ САЛБАРЫН ЗАХИРАЛ, АУДИТОР Д.ХИШГЭЭ